

glavne misli predavanj, tov. predsednik pa jih je dopolnil še z lastnimi opazovanji.

Sledi tajniško in blagajniško poročilo, ki se sprejmeta. Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da so krivi slabega finančnega stanja društva oni tovariši, ki ne plačujejo članarine in so dolžni že lepe vsote. Te bomo odložili terjali.

Pri slučajnostih se dajejo pojasnila glede počitnic radi poljskega dela.

Hudales Oskar, preds. Golež J., tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA — MESTO je imelo svoj občini zbor v soboto, 14. t. m., dopoldne v telovadnici II. deške ljudske šole na Čojzovi cesti. Navzočih 126 članov, t. j. 57 % celokupnega članstva.

Po otvoritvi je pozdravil predsednik tov. Mlekuž navzoče, imenoma pa šol. nadzornika tov. Fr. Ločniškarja. Nato se je spomnil pete obletnice tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra in smrti dveh članov tov. Cepudrove in tov. Goriška. Njih spomin so navzoči počastili s trikratnim »Slava«.

Ker ni bila po pravilih JUU vložena v začetku zborovanja nobena kandidatska lista, je omenil predsednik sklep upravnega odbora, da napiše vsak udeleženec imena 10 članov, izmed katerih bo poseben kandidacijski odbor sestavil kandidatsko listo, kakor določa čl. 3. pravil JUU. Predlog je bil soglasno sprejet.

Sledila so poročila o banovinski in državni skupščini. Prvo je podala tov. Ang. Vodecova, ki je posebno poudarila značaj jubilejne skupščine in malobrižnost članstva, ker se je tako maloštevilno udeležilo te izredno lepo uspele skupščine. O državni skupščini v Banja Luki sta poročala tov. Hreščak in tov. Krista Lukičeva. Prvi je podal splošni potek in uspeh skupščine, druga pa vtise iz razgovorov s srbskim in hrvatskimi tovarišicami in o delu v odseku učiteljski. Poročila so bila sprejeta z odobravanjem.

Sledil je občini zbor in sicer poročila društvenih funkcionarjev: predsednika, tajnika in blagajničarke. V zvezi s tajniškim poročilom je tov. Ribičičeva poročala o delovanju odseka učiteljski s posebnim oziranjem na zimsko pomoč otrokom v obmejnih in narodno ogroženih krajih. Temu je sledilo poročilo nadzornega odbora, ki je predlagal upravi razrešnico, blagajničarki in tajniku pa še posebno priznanje in zahvalo. Predlog je bil soglasno sprejet.

Nato je podal kandidacijski odbor poročilo o uspehu volitev po listih ter na podlagi teh predložil naslednjo listo: upravni odbor Vekoslav Mlekuž, Krista Lukič, Josip Mihelič, Jožica Likozar, Josip Ribičič, Amalija Hartman in Alojzij Hreščak kot člani, njih namestniki pa Angela Vode, Grčar Tit in Julija Čuček; nadzorni odbor Anton Lovše, Amalija Kecelj in Andrej Sežun kot člani, namestniki pa Miroslav Zor in Roza Ribičičeva. Predložena lista je bila sprejeta soglasno. Izvoljeni so bili tudi člani stanovskega častnega razsodišča. Sledilo je poročilo o proračunu za bodoče poslovno leto. Po odobrenju proračuna je bil občini zbor zaključen.

Vekoslav Mlekuž, preds. Josip Mihelič, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo v soboto, 7. oktobra 1939., v prostorih ljudske šole na Jese-nicah.

Navzočih 58 članov.

Po pozdravu je tov. predsednik prečital predloženo kandidatsko listo za volitve, odredil čas volitev, otvoril skupščino ter prešel na dnevni red.

O smislu narodne vzgoje je predaval g. dr. Stanko Gogala. Predavatelj je temeljito razmotril razmere zadnjih dni, podal navodila in smernice, kako naj vzgajamo mladino v šolski, posebno pa še v izvenšolski dobi, da bo res narodno zavedna. Članstvo se je g. predavatelju za njegovo zanimivo in izčrpno predavanje toplo zahvalilo.

Poročilo o banovinski skupščini je bilo preloženo na prihodnje zborovanje. O državni skupščini pa je obširno poročal tov. Serajnik, ki je tudi omenil razmere v organizaciji in poudarjal nujno izprenalno pravi, da v bodoče ne bodo več potekale državne skupščine pod takimi okolnostmi, kakor so do sedaj.

Po poročilu o skupščini so podali svoja poročila društveni funkcionarji. Tov. predsednik poročala o društvenem delovanju v zadnjih treh letih. Blagajniško poročilo je bilo razveseljivo. Društvo ima lepo gotovino, ki je naložena v hranilnici Učit. konvikta.

Izbrpna poročila so še podali poverjeniki za Učiteljsko tiskarno, SSM, Mladinsko matično in odsek učiteljic.

Vsa poročila so bila soglasno sprejeta. Proračun za leto 1939./40. je članstvo odobrilo.

Nadzorni odbor je za redno in točno poslovanje predlagal upravi razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Ob 12,30 uri so bile volitve. Predložena lista je bila soglasno sprejeta.

Izvoljeni je bil naslednji odbor: Upravni odbor: Bulovec Alojzij, Habič Anton, Knez Rudolf, Rutar Ludvik, Miselj Angela, Razinger Vlado, Skender Oto. Namestniki: Punter Vilko, Mlekuž Vladislav, Markizeti Minika. Nadzorni odbor: Serajnik Jožko, Razinger Valentin, Rupnik Ivica, Namestniki: Pečar Franc, Černe Danica. Finančni odbor: Primožič Ivan. Stanovsko častno razsodišče: Knap Anton, Mlekuž Vladislav, Benedik Marija. Stalna člana: Miculinič Rudolf, Šetinec Danica.

Izvoljeni so bili tudi poverjeniki: za Učiteljsko tiskarno tov. Serajnik, za SSM tov.

Pavlin, za Mladinsko matično tov. Dodič in za odsek učiteljic tov. Rupnikova.

Po zborovanju se je sestel novoizvoljeni odbor k prvi seji, kjer je sestavil sledeči odbor: predsednik Bulovec Alojzij, podpredsednik Habič Anton, tajnik Rutar Ludvik, blagajnik Knez Rudolf.

Izvolilo so se tudi strokovni referenti. Habič Anton, t. č. predsednik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja. Kot 5. zvezek Zbirke študij je izdal Socialno-ekonomski institut v Ljubljani razpravo z gornjim naslovom, ki so jo izdelali člani Geografskega instituta na univerzi v Ljubljani pod vodstvom prof. A. Melika. — Razprava temelji na statističnih podatkih ljudskega šteta iz l. 1931., po posameznih občinah, kakor tudi na podatkih OUZD iz l. 1938. o številu in obsegu raznih industrijskih obratov z ozirom na zavarovanje delavcev. Poleg teksta (37 strani) je priloženih še 16 zelo lepo izdelanih in preglednih kart o poklicni kategorizaciji odnosno ekonomski strukturi občin vse Slovenije z ozirom na zaposlenost prebivalstva, kakor tudi o porazdelitvi razne industrije na posamezne kraje. — Pričujoča razprava pomeni velik donesek k pravilnejšemu razumevanju in ocenjevanju naše gospodarske strukture in vseh iz nje izhajajočih posledic. Četudi je med posameznimi osnovami pri raziskovanju nekaj let razlike, vendar so še vedno dovolj pregledni in lahko uporabni za primerjavo. Zlasti pregled o deležu kmečkemu in deležu industrijsko-obrtnega prebivalstva daje zelo lepo osnovo za kategorizacijo posameznih predelov Slovenije v smislu socialno-ekonomske strukture, kar v glavnem podaja že sam zaključek v razpravi. Vsemu učitelstvu, posebej še članom Učiteljskega pokreta, bo ta razprava dober pripomoček pri podrobnejšem raziskovanju naših socialnih in gospodarskih prilik na vasi, istočasno bo vsak sam lahko poiskal težišče razvoja ob primerjavi sedanjega stanja s stanjem iz l. 1931. Na vsak način moramo to študijo učitelstvu toplo priporočiti. Stane samo 20 din in se naroča pri SEI v Ljubljani, Čopova 3, pritičje.

—k Ivan Bratko: Gibanje cen in naše kmetijstvo. Malokateri stan ima toliko priložnosti opazovati položaj našega kmeta, njegovo življenje in njegov napor v boju za obstanek, kakor naše učitelstvo, ki živi in dela sredi tega stanu. Zato je nujno potrebno, da pozna vsak učitelj in tudi vsaka učiteljica vse vzroke kmetovega položaja ter neuspehov njegovega truda. To razumevanje je izhodišče učiteljskega dela med ljudmi ter more preprečiti, da se učitelj ne loteva jalovega dela, ki ga stane le mnogo truda, a je brez bistvene koristi. Zato je prav, da se ravno učiteljsko poglavlje v študij takšnih del, ki mu v tem pogledu odpirajo pot. Eno takih del je zgoraj navedeni spis, ki je sestavljen z veliko skrbnostjo in ga bo s pridom vzel v roke zlasti vsak učitelj.

Izhodišče razglabljanj tega spisa je kmetovo spoznanje: »Kar kupim, je drago, kar prodam, nima cene.« Pisatelj pokaže, da je nesoglasje v kmetijskih in industrijskih proizvodih predvsem izraz globljih razvojnih tokov, kateri nesejo vas iz starodavnih razmer, ko kmet še ni prodaval in kupoval, skozi dobo razmeroma ugodnih tržnih odnosov, v vedno usodnejši vrtnec kapitalističnega gospodarstva. V cenah prihaja do izraza razlika med racionalizirano velikoposestniško proizvodnjo in malo kmetijsko proizvodnjo, za katero je značilno veliko truda in malo pridelka. Prav tako pokaže avtor, kako se v cenah uresničuje nasprotje med neorganiziranim kmetom na eni strani ter industrijo, trgovino in prometom na drugi strani. In ko stopi kmet s svojimi pridelki na tržišče, ko prodaja svoje pridelke in kupuje industrijske, takrat pa začuti na svoji koži »nasprotje med mestom in vasjo«, to se pravi razliko med ekonomsko tehnično zaostalostjo in napredkom mesta.

V te probleme posveti avtor z vso temeljitostjo. Najprej pokaže svetovne gospodarske pojave po vojni, zlasti one, ki so važni za kmetijstvo, to je racionalizacijo poljedeljskih obratov, krizo in avtarkizacijo. Nato preide na odnos jugoslovanske industrije in države do kmetijstva, v kolikor je ta odnos važen za oblikovanje cen. Izvajanja so podprta s statistiko, ki ima to prednost, da je smiselna in da so iz nje jasno razvidni zaključki. V uvodu omenja, da so mu pri zbiranju pomagali tudi učitelji in učiteljice. Uvodne besede zaključuje avtor s Krekovimi besedami, ki naj bodo v vzpodbudo zlasti učiteljem, ki delajo v to smer, a žanjejo za svoje delo sumničnje: »Temeljiti pouk o kmečkih razmerah, dosledni sklepi o vzrokih teh razmer so nam najprej potrebni. Žalobog je to polje najmanj obdelano. Enostranske... trditve so zavrle tudi na tem polju resnici pot.« (J. E. Krek, Črne bukke kmečkemu stanu.)

Brošura je ponatis iz revije »Obzorja« in se naroča pri avtorju Ivanu Bratku, Ljubljana, Wolfova ulica 12, ter stane samo 6 din.

A. V. —k Rešimo mladino pred alkoholizmom je naslov brošuri, ki jo je izdala Liga proti alkoholizmu skupno s Higijenskim zavodom. V njej so natisnjena predavanja z letošnjega treznozstnega tedna, in sicer: Dr. B. Škerlj:

Vpliv alkohola na dedno tvarino, Dr. Pirc I.; Prehrana otrok in alkoholizem. Dr. Gogala S.; Alkoholizem in vzgoja. Univ. prof. A. Maklevec; Zaščita mladine proti alkoholizmu s pravnega stališča. V. Jagodič; Smernice dela proti alkoholizmu s posebnim ozirom na mladino. — Posebej omenjamo, da Pirc utemeljuje zaključke v svoji razpravi tudi z dognanji članov Učiteljskega pokreta, ki so bila objavljena v Prosveti. Cena je knjižici 6 din.

Učiteljski pravnik

VAŽNA NAČELNA RAZSODBA
Državni svet
Kraljevine Jugoslavije
Br. 674/39
13 aprila 1939 godine
Beograd

U ime
Njegovog Veličanstva Petra II
kralja Jugoslavije
Državni svet

u IV odeljenju, sastavljenom od predsedavajućeg člana Miličića dr. Petra članova: Mata-novića Alekse — Sorodolskog — Štajnmeca dr. Rudolfa, Kovačeca dr. Zarka, Vulovića Danila i delovodje sekretara Dragutinovića Miloja po tužbu H. R., učitelja u G. L. protivu rešenje Ministra Finansija od 14 oktobra 1938 god. br. 33.319/I, kojim je tužilac odbijen od traženja isplate putnih troškova po Uredbi br. 84.600/31, za vreme od 16 septembra do 17 oktobra 1936 god. koje vreme po odluci Kralj. ban. upravn u Ljubljani br. 15.723/36 proveo na privremenom radu van svoga mesta službovanja, na vsnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 13 aprila 1939 godine.

Presudio je:
Ništi se rešenje Ministra finansija od 14 oktobra 1938 god. br. 33.319/I.

Razlozi:
Tužilac je rešenjem Kralj. banske uprave u Ljubljani od 11 septembra 1936 god. br. 15.723 dodeljen na privremeni rad osnovnoj školi u Skocijanu pri Turjaku, koja se nalazi van tužiocelovog mesta službovanja. Na ovome radu tužilac je proveo vreme od 16 septembra do 17 oktobra 1936 godine.

Osporenim rešenjem tužilac je odbijen od traženja naknade putnih troškova po Uredbi br. 84.600/31, sa razloga što gornja odluka Kralj. ban. uprave o upućivanju tužiocca na privremeni rad van mesta službovanja nije na zakonu osnovan, već je naprotiv, u suprotnosti sa stavom 2 tač. 1 fin. zakona za 1936/37 god. Pa zato iz ovako nezakonite odluke upravne vlasti ne može proisteci ni obaveza države za naknadu putnih troškova tužiocca.

Osim toga, da bi tužilac imao prava na naknadu ovih troškova trebalo je, zaobrazno st. 1 tač. 1 fin. zakona za 1936/37, da mu je ovo pravo izrično priznato u odluci vlasti, kojom je dodeljen na privremeni rad, a to tužiocu gornjom odlukom Kralj. ban. uprave nije bilo priznato.

Tužilac tužbom napada osporeno rešenje, navodeći, da on ima pravo na isplatu ovih putnih troškova u smislu Uredbe o naknadi putnih i seobnih troškova br. 84.600/31. Pošto je proučio tužbu, osporeno rešenje i ostala akta koja se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu, poslat pismom od 30 decembra 1938 god. br. 41.720/I, Državni svet je našao da je tužba umesna i da osporeno rešenje po zakonu ne može opstati sa sledećih razloga:

Po § 80 Zakona o činovnicima iz 1931 god. državni službenik može biti upotrebljen, po službenem poslu i van mesta svoga službovanja. U tom slučaju pripada mu i naknada po Uredbi o naknadi putnih i seobnih troškova državnih službenika, br. 84.600/31 i to za sve ono vreme koje bi proveo na toj novo dodeljenoj dužnosti.

Međutim, tačkom 1 §a 40 fin. zakona za 1936/37 god. predviđeno je da učitelji narodnih škola uopšte ne mogu biti dodeljivani na rad van svoga mesta službovanja, a u koliko bi u samom mestu službovanja bili privremeno dodeljeni na rad pri nekoj drugoj školi, imaju prava na naknadu dnevnice, samo u tome slučaju, ako im je to izrično priznato odlukom o upućivanju na privremeni rad.

S obzirom na ovo, § 40 fin. zakona za 1936/37 godinu ima se smatrati kao izuzetak od opšteg pravila, postavljenog u § 80 zakona o činovnicima i Uredbi br. 64600/31 i može se primeniti samo u slučaju ako su naredbe o upućivanju na rad izdate u okviru ovoga propisa. Inače, u koliko bi naredbe upravne vlasti o upućivanju službenika na privremeni rad bile izdate van okvira ovoga propisa — a to je ovde slučaj, jer je tužilac dodeljen na privremeni rad van mesta svoga službovanja, — onda se imaju primeniti propisi Uredbe o naknadi putnih i seobnih troškova br. 84.600/31, a po ovoj uredbi državni službenik ima prava na naknadu dnevnice i ostalih troškova kad vrši službu van svoga mesta službovanja.

Zato je državni svet odlučio kao u dispozitivu presude.

Delovodja sekretar:
Dragutinović Miloje s. r.
Predsedavajući IV odeljenja
Državnog saveta
Član:
dr. Miličić s r.
L. S.

SE ENA VAŽNA RAZSODBA DRŽAVNEGA SVETA

U ime
Njegovog Veličanstva Petra II
Kralja Jugoslavije
Državni svet

U VI odeljenju, sastavljenom od državnih savetnika: Rošica dr. Maksimilijana, kao predsednika, Krstića Nikole, Sveteka dr. Frana, Rašica Đorđa, Jurišica Petra, kao članova i delovode sekretara Bjeladinovića Đura, po tužbi Glavne kontrole od 14 decembra 1938 god. br. 144370/38 protivu ukaza donetog na predlog Ministra prosvete od 29 marta 1938 godine § br. 23251/38 kojim je unapređena u V pol. grupu Kirin Vjekoslava učiteljica nar. škole u Koprivnici čin VI pol. grupe 3 per. povišice, na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 17 marta 1939 godine

Presudio je:
Odbacuje se tužba Glavne kontrole od 14 decembra 1938 god. br. 144370.

Razlozi:
Pošto je proučio tužbu, osporeni ukaz i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 25 januara 1939 godine § br. 1837/39, Državni svet je našao:

Po § 258 stav 2 Zakona o činovnicima učitelji narodnih škola mogu biti, do donošenja Zakona predviđenog u § 46 unapređeni u V grupu, ako pored ostalih uslova iz § 49 imaju trideset godina efektivne državne službe i pedeset pet godina života i ako su za poslednje tri godine odlično ocenjeni. Iz akta ovog predmeta vidi se, da imenovani ima tri poslednje odlične ocene koje je dobila dok je radila u školi, te se ove ocene imaju uzeti u obzir kod primene pom. § 258 stav 2 Č. z. Za vreme pak dok nije radila, jer je bila na bolovanju, imenovana nije ni mogla biti ocenjivana, pa to ne može imati nikakvog uticaja kod primene ovog zakonskog propisa, tim pre što nije po svojoj volji prekinula rad, već zbog bolesti.

Sa izloženom presuđeno je kao u dispozitivu.

Delovodja sekretar:
Đ. Bjeladinović s. r.
Predsednik VI odeljenja
Državnog saveta:
Dr. M. Rošić s. r.

Novosti
za damske plašče,
moške obleke in površnike
priporoča tvrdka

A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg

Vsak učitelj(ica)
je lahko član
Učiteljske tiskarne!

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru do-bite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; me-ri-la in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega več-barvnega tiska. — V knjigoveznicah se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

OPOZARJAMO SOLE

na razprodajo prilog za ročna dela ZEN-SKEGA SVETA. Zbirke 10 pol din 5,— (s poštino din 7,—), 20 pol din 8,— (s poštino din 11,—). Naročila Zenski svet, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 12. (Ček. račun štev. 14.004.)